

Kosztolányi Dezső pályaképe, kései költészete

„MINDEN LAKÁS OLYAN, AKÁR A KETREC”

1. feladat

Alább a Kosztolányi Dezső életéről és pályájáról szóló szöveggel kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat találod.

1. Magyar-német szakon kezdte az egyetemet, de nem végezte el.
2. Négyesy professzor stílusgyakorlatain.
3. A *Pesti Naplónál*, Ady helyére került.
4. Első verseskötete az 1907-ben megjelent *Négy fal között*. Elismerő fogadtatásban részesült, egyedül Ady bírálta.
5. Az 1910-ben megjelent *A szegény kisgyermek panasza*. A gyermekszerep attitűdjéből formálja meg verseit.
6. Az 1920-as *Kenyér és bor* című kötetben. Végső konklúziója: a világba való beilleszkedés lehetetlenné teszi az álmok megvalósulását.
7. Szabad vers formájában írja, ezzel lemond a kötött formákról (pl. a rímről). A költői nyelv élőbeszédet imitáló volta, a formai letisztultság és eszköztelenség jellemző e kötet verseire.
8. A fő témák a halál és a szenvedés problémaköre a leltárkészítés és összegzés igényével együtt, a semmivel való küzdelem, az egyéniség és a személyiség védelme, az ember megismételhetetlen egyediségének hirdetése.
9. Ady költészete időszerűtlen, költői magatartása romantikus. Szerelmi költészete konvencionális. Nyelvteremtő zsenije a magyar nyelv ismeretének hiányából fakad.
10. Történelmi és művészregény.
11. Harmos Ilona színésznő (művésznevén Görög Ilona) volt a felesége, késői szerelme pedig Radákovich Mária.

2. feladat

Alább a Kosztolányi Dezső *Hajnali részegség* című versével kapcsolatos kérdésekre adandó válaszokat találod.

1. A vers három fő szerkezeti egységből áll:

I. *„Elmondanám ezt néked. Ha nem unnád.”* – A hétköznapi (földi) látványhoz kapcsolódó reflexiók.

II. *„De fönnt, barátom, ott fönnt a derűs ég”* – A látványt felváltja az égi látomás, középpontjában az égi bállal.

III. *„Virradtig / maradtam így és csak bámultam addig.”* – A látványhoz és a látomáshoz kapcsolódó lírai meditáció, vallomás.

2. A hangulati hullámvás (izgatottság, közöny, lekicsinylés, ámulat) és közlsmódbeli összetettség (leírás, megszólítás, látomás, gyónás) a rapszódia műfajára jellemző.

3. Szabálytalan formájú, rímes vers, a versszakok és a sorok hossza váltakozó. A páros rímeket néhol kereszt- és ölelkező rímek váltják fel. A versforma és a szövegkép egyszerre erősíti meg az élőbeszedszerűség látszatát.

4.

lent – fent

földi – égi

hétköznapi – ünnep

bezártság – teljesség

felnőttkor – gyermekkor

valóság – álom

(külső) látvány – (belső) látomás

földi, mérhető, véges idő – kozmikus, mérhetetlen, végtelen idő

szürkeség – színesség

5. A vershelyzet: egy képzeletbeli bizalmas baráthoz való odafordulás, valójában belső párbeszéd, lírai meditáció.